उपदेशकको पुस्तक

१ यी उपदेशकका वचन हुन्। उपदेशकहरू दाऊदका
पुत्र यरूशलेमका राजाका थिए।
२उपदेशकको भनाइ छ; सबै थोक व्यर्थैका छन र
अकारथ छ।* अर्थात् सब कुरा व्यर्थ छ। ३यस
जीवनमा मानिसहरू जुन किसिमले मेहनत गर्छन्,
त्यसबाट तिनीहरूलाई साँच्चै कुनै लाभ हुन्छ र?

चीजहरू साच्चै नै परिवर्तन हुदैन

४एउटा पिँढ़ी आउँछ र जान्छ तर संसार चलिरहन्छ।
५सूर्य उदाउँछ र अस्ताउँछ तर भोलिपल्ट त्यसै ठाँउबाट
उदाउँनलाई फेरि हतारिन्छ।
६हावा दक्षिणतिर बहन्छ र यो उत्तरतिर पनि बहन्छ।
हावा एक ठाउँदेखि अर्कोमा बहन्छ अनि त्यहि फेरी
फर्केर जहाँबाट बहेको थियो त्यहीँ आउँछ।
७सबै नदीहरू एकै तिर बगिनै रहन्छन्। ती सबै
समुद्रमा आएर मिसिन्छन्। तर पनि समुद्र कहिल्यै
भरिँदैन।
८शब्दले वस्तुहरूको पूरा वर्णन गर्न सक्दैन।*
मानिसहरू र आफ्नो विचार व्यक्त गर्न सक्दैनन् तर पनि
मानिसहरू बोलि नै रहन्छन्।* शब्द हाम्रो कानमा
बारम्बार परिरहन्छन्, तर तिनले हाम्रो कान भरिँदैनन्।
हाम्रा आँखाले, जे-जति पनि देख्छन्, तीबाट कहिल्यै
अघाउँदैनन्।

नयाँ भन्ने कुरा केही छैन

९शुरू देखि जुन कुरो जस्तो छ, त्यस्तै नै छ।
जस्तो भएर आइरहेको छ सबै थोक त्यस्तै रहिरहन्छ।
यस जीवनमा नयाँ भन्ने केही छैन।
१०कसैले भन्न सक्छ, "हेर, यो कुरो नयाँ रहेछ।"
तर त्यो धेरै अघि देखि थियो, त्यो त हामी भन्दा पनि
पहिले भएको थियो।
११धेरै अघि घटेका कुराहरू मानिसहरू याद गर्दैनन्
र अहिले घटेका कुराहरू भविष्यमा पनि याद गर्दैनन्।
त्यस पछि पनि ती अरू कुराहरूको याद राख्दैनन् जुन
उनीहरू भन्दा अघिका मानिसहरूले गरेका थिए।

बुद्धिबाट आनन्द पाइन्छ?

१२म, जो अहिले प्रचारक हुँ, एक समयमा यरूशलेममा
इस्राएलको राजा थिएँ। १३मैले निश्चय गरें, यस
जीवनमा जे कुरा हुन्छ, त्यसलाई बुझ्न आफ्नो बुद्धि
उपयोग गर्दै त्यसलाई अध्ययन गर्छु। मैले बुझें,
परमेश्वरले मानिसहरूलाई गर्नु भनी जुन कुराहरू
दिनुभयो त्यो खुबै कठिन रहेछ। १४सबै कामहरू जुन
यो पृथ्वीमा गरें मैले तिनीहरूमाथि हेरें र देखें कि यी
सबै व्यर्थका हुन्। यो ठीक त्यस्तै हो जस्तो हावालाई
पक्रनु।* १५तिमी ती कुराहरूलाई बदल्न सक्दैनौ। यदि
कुनै कुरो टेढ़ो छ भने त्यसलाई तिमीले सोझो बनाउँन
सक्दैनौ र यदि कुनै वस्तुको अभाव छ भने तिमीले
त्यसलाई भर्न सक्दैनौ।
१६मैले आफैलाई भनें, "म खुबै बुद्धिमान् छु। म
भन्दा अघि यरूशलेममा जति पनि राजाहरूले राज गरे,
म ती सबै राजाहरू भन्दा अधिक बुद्धिमान् छु। म
जान्दछु वास्तवमा बुद्धि र ज्ञान के हो?
१७मैले यो पनि जान्ने निश्चय गरें कि मूर्खता पूर्ण
चिन्तन भन्दा विवेक र ज्ञान कसरी श्रेष्ठ छन्। तर
मलाई ज्ञान भयो विवेकी बन्ने प्रयास पनि त्यस्तै रहेछ
जस्तो हावालाई पक्रने प्रयासगर्नु। १८किन कि अधिक
ज्ञानले त्यसै हताशा उब्जँदो रहेछ। जसले अधिक ज्ञान
प्राप्त गर्दछ उसले त्यतिनै दु:ख पनि प्राप्त गर्दछ।

"हाँस-खेलबाट" साँचो आनन्द पाइन्छ?

२ मैले आफैले विचार गरें म खुशी हुने चेष्टा गर्छु
अनि आनन्द लिन्छु।" तर मैले बुझें, यो पनि
व्यर्थै रहेछ। २हर समय हाँस्तै रहनु पनि मूर्खता हो।
हाँसखेल बाट मेरो कुनै भलो भएन।
३तब मैले निश्चय गरेँ म आफ्नो शरीर दाखरसले
भर्छु यद्यपि मेरो मनले मलाई ज्ञानकै बाटो देखाइरहेको

सबै थोक … अकारथ छ मूलमा जो हिब्रु शब्द छ त्यसको अर्थ हुन्छ वाफ वा सास वा कुनै यस्तो थोक जसको कुनै काम छैन, जुन खालि छ, गलत छ र समयको बरबादी छ।

शब्दले वस्तुको … सक्दैन शाब्दिक "सबै शब्द (वस्तु) कमजोर छन्।"

मानिसहरू … रहन्छन् हिब्रूको यो वाक्य "मानिस बोल्न सक्दैनन्" भनेर पनि अनुवाद हुनसक्छ।

यो ठीक त्यस्तै … हावालाई पक्रनु अथवा, "यसले मलाई (मनलाई) दु:खित तुल्याउँछ।" "दु:खितको अर्थ "इच्छुक" पनि हुनसक्छ र मनको अर्थ "हावा" पनि हुन सक्छ।

थियो। मैले यस्तो मूर्खता पूर्ण आचरण देखाएँ किन कि मैले आनन्दको कुनै बाटो खोजिरहेको थिएँ। म चाहन्थेँ, मानिसहरूको लागि आफ्नो जीवनका थोरै दिनहरूमा के गर्नु उत्तम हो, त्यो खोजूनू।

कठोर परिश्रमबाट आनन्द पाइन्छ?

४अनि मैले ठूला-ठूला काम गर्न शुरू गरें। मैले आफ्नो लागि घरहरू बनाएँ र दाखको बगैंचा लगाएँ। ५मैले फूलबारी र बगैंचा बनाएँ। मैले सबै किसिमका फलहरूको रूख रोपेँ। ६मैले आफ्नो लागि पानीको तलाऊँ बनाएँ अनि फेरि ती तलाउको पानीलाई बड़न लागेका मेरा रूखहरूमा हाल्ने काममा लगाएँ। ७मैले नोकर-नोकर्नीहरू किनेँ। घरमा जन्मेका नोकर-नोकर्नीहरू त छँदै थिए। म ठूला-ठूला कुराहरूको मालिक बनें। मसित बथानका-बथान गाई-गोरु र भेड़ा बाख्राहरू थिए। यरूशलेममा अघि भएका राजाहरूको भन्दा मसंग धेरै चीजहरू थिए। ८मैले आफ्नो लागि सुन चाँदि जम्मा गरे। मैले अरु राजाहरू र तिनीहरूका देशहरूबाट पनि धन-दौलत जम्मा गरे। म सित थुप्रै नाच्ने-गाउने स्त्री-पुरूषहररू थिए। ९म सित चाहिएका जति सबै कुरा थिए। म खुब धनी र महान भएँ। म भन्दा अघि यरूशलेममा जो रहन्थे ती भन्दा पनि महान थिए। मेरो बुद्धिले सधैं मेरो सहायता गर्ने गर्दथ्यो। १०मेरा आखाँले जे देख्थे र चाहन्थेँ तिनीहरूलाई मैले प्राप्त गरेँ। म जे गर्थे, मेरो मन सधैं त्यसले प्रसन्न हुन्थ्यो र त्यो प्रसन्नता मेरो कठोर परिश्रमको फल थियो।

११मैले गरेका सबै कुराहरूमा नजर लगाएँ अनि आफूले गरेका कठिन परिश्रमको बारेमा विचार गर्दा मलाई लाग्यो त्यो सब समयको बरबादी मात्र थियो। यो हावालाई समाउने चेष्टा गरे जस्तो मात्र थियो। मानिसहरूले तिनीहरूको जीवनमा गरेको कठिन परिश्रमबाट केही प्रप्त गर्न सक्दैन।

यसको उत्तर बुद्धि हुनसक्छ

१२मैले बुद्धि पागलपन र मूर्खता के रहेछन् सो हेर्न निर्णय गरें, जब एउटा राजाले अर्को राजाको ठाउँ लिन्छ भने, त्यहाँ केही पनि नयाँ कुराहरू नयाँ राजाको निम्ति गर्नेछैन, किनभने यो पहिले नै गरिसकेको हुन्छ। १३मैले बुझें मूर्खता भन्दा बुद्धि त्यत्तिनै उत्तम हो त्यति अँध्यारो भन्दा उज्यालो उत्तम हो। १४यो त्यस्तै हो जस्तो: एक बुद्धिमान मानिस, त्यो कहाँ जाँदैछ, त्यो हेर्नलाई आफ्ना आखाँले जस्तै उसको बुद्धिले हेर्छ। तर एउटा मूर्ख मानिस अध्याँरामा हिड्ने मानिस जस्तै हो। तर मैले यो पनि देखेको छु कि मूर्ख र बुद्धिमान दुवैको अन्त्य एकै प्रकारले भएको छ। अन्तमा दुबै मृत्युको मुखमा पर्दछन्। १५मैले आफ्नो मनमा सोचें, 'कुनै मूर्ख मानिसलाई जे परिआउँछ त्यो मलाई पनि परिआउँनेछ भने यति बुद्धिमान बन्नाको लागि यति कठिन परिश्रम मैले किन गरें?" मैले आफैलाई भनें, "बुद्धिमान बन्नु पनि बेकार रहेछ।" १६बुद्धिमान मानिस र मूर्ख मानिस दुवै मर्ने नै छ। र मानिसहरूले सँधै न बुद्धिमानलाई सम्झन्छन् न कुनै मूर्खलाई नै तिनीहरूले जे-जति गरेका थिए, पछि मानिसहरूले भूल्छन्। यसरी बुद्धिमान मानिस र मूर्ख मानिस वास्तवमा एउटै जस्तो रहेछ।

के जीवनमा साँचो आनन्द होला?

१७यस कारणले मलाई जीवनसित घिन लाग्छ। जीवनमा जो जति छ सब व्यर्थ छ, भन्ने विचारले म खिन्न भएँ। यो हावालाई पक्रड़न खोज्नु जस्तै हो।

१८मैले जुन कठिन परिश्रम गरे, त्यसलाई घिनाउँन थाले। मैले देखें, म पछि बाँच्नेहरूले मेरो कठिन परिश्रमको फल पाउँछन्। म त ती वस्तुहरू लिएर जाँदिन। १९जुन कुराहरूका लागि मैले यति मन लगाई परिश्रम गरे ती सब माथि अरूकै अधिकार हुनेछ र म यो पनि जान्दिन कि त्यो अधिकार जमाउने मानिस बुद्धिमान हुन्छ कि मूर्ख। तर यी सब पनि त व्यर्थ नै रहेछन्।

२०यसकारण मैले जे जति कठिन परिश्रमहरू गरेको थिएँ, ती सबलाई सोचेर म दु:खीत भएँ।। २१एउटा मानिसले आफ्नो बुद्धि, आफ्नो ज्ञान र आफ्नो चतुर्‌याइलाई काममा लाएर कठोर परिश्रम गर्दछ। तर त्यो मानिस मर्दछ र जुन कुराको लागि उसले त्यतिको परिश्रम गर्‌यो त्यो कुनै अर्कैले पाउँछ। त्यो पाउनेले ती कुराहरूको लागि कुनै काम त गरेको थिएन, र पनी उसलाई ती सब हात पर्ने छ। यसले मलाई ठूलो दु:ख लाग्छ। यो न्याय पूर्ण कुरो होइन। यो विवेक पूर्ण कुरो पनि होइन।

२२आफ्नो सारा जीवनमा त्यतिको परिश्रम गरेर उसले आखिरमा के पाउँछ? २३सारा जीवनमा परिश्रम गर्‌यो तर पीड़ा र निराशा बाहेक उसको हातमा केही पर्ने होइन। रातको समयमा पनि मानिसको मनले विश्राम पाउँदैन यी सब पनि व्यर्थको हुन्।

२४-२५जीवनको आनन्द जति मैले लिएको छु त्यति आनन्द लिन कोशिश गर्ने कोही अरू होला? छैन। मैले जुन ज्ञान पाँए त्यो यही हो यति कसैले राम्रो भन्दा राम्रो नै गर्नसक्छ कि खानु, पिउनु र आफूले गर्नु पर्ने काममा आनन्द लिनु। मैले यो पनि बुझें कि सब परमेश्वरबाटै प्राप्त हुन्छन। २६यदि कसैले परमेश्वरलाइ प्रसन्न गरे परमेश्वरले उसलाई ज्ञान, बुद्धि र आनन्द दिनुहुन्छ। तर जसले उहाँलाई खिन्न पार्छन, त्यो त खाली वस्तुहरू थुपार्ने र त्यसलाई बोक्ने काम मात्र गर्दछ। परमेश्वरले खराब मानिसहरूबाट लिएर असल

मानिसहरूलाई दिनुहुन्छ। यसकारण यी सब काम व्यर्थ
छन्। यो पनि हावालाई पकड़्न काम जस्तो मात्र हो।

एउटा समय हुन्छ

३ प्रत्येक कुराको लागि एउटा उचित समय छ। र
यो पृथ्वीमा प्रत्येक कुरा सही समयमा हुन्छ।
२जन्म लिने एउटा निश्चित समय छ, र
मृत्युको पनि। रूख रोप्ने एउटा समय हुन्छ,
अनि त्यसलाई उखेल्ने एउटा समय।
३त्यहाँ मार्ने एउटा समय छ, निको पार्ने एउटा
समय, भत्काउने एउटा समय छ, बनाउने एउटा
समय।
४कराउने र रूने एउटा समय हुन्छ अनि हाँस्ने
र आनन्द गर्ने एउटा समय हुन्छ। शोक मनाउने
एउटा समय छ र नाच्ने र गाउने एउटा समय
हुन्छ।
५एक समय हुन्छ ढुङ्गा फ्याँक्ने एक समय
हुन्छ ढुङ्गा थुपार्ने। कसैलाई अङ्गलोमा हाल्ने एक
समय हुन्छ त्यसै छोड़िदिने एउटा समय हुन्छ।
६एक समय हुन्छ कुनै चीज खोज्ने र एक
समय हुन्छ हराओस् र भन्ने एकसमय हुन्छ।
चीज-बीज सम्हालेर राख्ने र एक समय हुन्छ
कतै फालि दिने एक समय।
७त्यहाँ लुगा च्यात्ने एउटा समय छ र लुगा
सिलाउने एउटा समय। त्यहाँ एउटा चुपचाप रहने
समय छ बोल्ने एउटा समय। ८एक समय हुन्छ
माया गर्ने एक समय हुन्छ घृणा गर्ने एक समय
हुन्छ झगड़ा गर्ने र एक समय हुन्छ मेल-मिलाप
गर्ने।

परमेश्वर आफ्नो संसारलाई नियन्त्रण गर्नु हन्छ

९के मानिसले आफ्नो कठोर परिश्रमबाट वास्तवमा
केही पाउँछ? १०मैले त्यो कठोर परिश्रम देखेको छु
जुन परमेश्वरले हामीलाई गर्नको लागि दिनु भएको छ।
११परमेश्वरले मानिसहरूको हृदयमा बितेको समय र
आउने समयको चेतना राखि दिनुभएको छ। तर
परमेश्वरले के गर्नुहुन्छ ती कुराहरू हामी पूर्णरूपले
कहिल्यै बुझ्न सक्दैनौं। तर पनि परमेश्वरले हरेक कुरा
उचित र उपयुक्त समयमा गर्नुहुन्छ।
१२मैले बुझैं कि मानिसहरूको निम्ति सबैभन्दा उत्तम
कुरो यही हो, उसको जीवनमा आनन्द लिनु र असल
गर्नु हो। १३परमेश्वर चाहनुहुन्छ कि प्रत्येक मानिसले
खाओस्, पियोस् र आफ्नो काममा आनन्द लिईरहोस्।
यी कुराहरू परमेश्वबाट पाइएको उपहार हुन्।
१४म जान्दछु परमेश्वरले जे घटित गर्नुहुन्छ त्यो सदा
घट्छ नै। मानिसले परमेश्वरको कामलाई एक रति
बड़ाउन पनि सक्दैनन् र एक रति घटाउन पनि
सक्दैनन्। परमेश्वरले यस्तो यसकारण गर्नुभयो कि
मानिसहरूले उहाँको आदर गरून्। १५जुन अहिले
भइरहेको छ त्यो पहिले पनि भएकै हो। भविष्यमा के
हुनेछ त्यो पहिले पनि भएकै थियो। जे हुन गयो
परमेश्वरले त्यसको लेखा लिनुहुन्छ। १६यस जीवनमा
मैले यी कुराहरू पनि देखेको छु, कि न्यायालय जहाँ
न्याय र भलाई हुनुपर्छ, तर त्यहाँ आज खराब मात्र
पाइन्छ। १७यसकारण मैले आफ्नो मनमा भनें, 'त्यहाँ
हरेक कुरा अनि हरेक कार्यको निम्ति सही समय छ।
परमेश्वरले भलो मानिस र खराब मानिसको न्याय गर्ने
नै छन्।

के मानिसहरू पशु जस्ता नै छन्?

१८मैले मानिसहरूको विषयमा सोचैँ अनि आफैलाई
भनैँ, 'परमेश्वर चाहनुहुन्छ कि मानिसहरू आफूले
आफूलाई त्यही रूपमा देखोस् जुन रूपमा तिनीहरूले
त्यो पशुहरूलाई देख्दछन।" १९के एउटा मानिस पशु
भन्दा उत्तम छ? छैन! किन? किन कि हर कुरो व्यर्थ
छ। मानिस तथा पशुहरू एउटै तरीकामा मर्छन्।
तिनीहरू पृथ्वीमा आउँछन् पृथ्वीमा नै शेष हुन्छन्।
२०मानिसहरू र पशुहरूको देहको अन्त एकै प्रकारले
हुन्छ। तिनीहरू माटोवाट आएका हुन् अनि माटोमा नै
मिल्छन। २१कसले जान्दछ कि मानिसको आत्मालाई
के हुन्छ? के कसले जान्दछ मानिसहरूको आत्मा
परमेश्वर कहाँ जान्छ अनि पशुहरूको आत्मा तल
जमीनभित्र जान्छ? २२यसकारण मैले बुझें कि मानिसले
गर्नु पर्ने सब भन्दा असल काम हो आफ्नो काममा
आनन्द उपभोग गर्नु। एकजना मानिसलाई भविष्यमा के
हुनेवाला छ देखाउन सक्तैन।

के मरिजानु राम्रो हो?

४ मैले फेरि यो पनि बुझे: कि कसै सित नराम्रो
बर्ताउ गरिन्छ। मैले उसको आँसु देखेको छु र
फेरि यो पनि देखेको छु कि ती दुःखीहरूलाई सान्तवना
सम्म दिने पनि कोही हुँदैन। मैले बुझेको छु, कठोर
मानिसहरू सित सम्पूर्ण शक्ति हुन्छ, र तिनीहरूले
जसलाई क्षति पुर्‍याँउछन् उनीहरूलाई ढाड़स दिने कोही
पनि हुँदैनन्। २म यो निणर्यमा पुगें कि ती जो
मरिसकेकाहरू छन् तिनीहरू अझै बाँचिरहनेहरू भन्दा
असल छन्। ३अझ यो भन्दा असल जो अहिलेसम्म
जन्मेको छैनन् तिनीहरूलाई छ किन? किनभने, तिनीहरूले
यस संसारको खराबी देखेका छैनन्।

यति कठोर परिश्रम किन?

४मैले फेरि सोचें, 'मानिसहरू यति कठोर परिश्रम
किन गर्छन्।" मैले बुझें मानिस सफल हुनालाई र
अरूहरू भन्दा ठूलो बन्नालाई परिश्रम गरिरहन्छन्।

यस्तो कोशिश यसकारण गरिन्छ कि मानिस इर्ष्यालु हुन्छन्। आफ्नोमा जति छ, अरूकोमा त्यो भन्दा धेर नहोस् भन्ने उनीहरू चाँहन्छन्। यी सब अर्थहीन कुराहरू हुन्। यो त्यस्तै मात्र हावालाई पक्रडने जस्तो हो।

५कति मानिस भन्छन् , हात बाँधेर बसिरहनु केही नगर्नु मूर्खता हो। यदि तिमी काम गर्दैनौ भने भोकै मर्छौ। ६धेरै भन्दा धेरै पाउँन हावाको पछि झगड़ा गर्दै भाग्नु भन्दा तिम्रो हातमा जे छ यसमा सन्तोषजनक भएर वस्नु असल हो।

७फेरि मैले अर्को पनि एउटा कुरो देखेका छु जसको कुनै अर्थ छैन:

८एउटा मानिस सन्तानहीन हुन सक्छ। हुनसक्छ उसको कुनै छोरो वा यहाँसम्म कि कुनै दाज्यू-भाइ पनि छैनन् तर पनि त्यो मानिसले कठोर भन्दा कठोर परिश्रम गर्नमा लागिरहेको हुन्छ र जे जति ऊसित छ त्यतिबाट उ कहिल्यै सन्तुष्ट हुँदैन। तब म पनि यति कठोर मेहनत किन गर्दैछु? म आफै पनि यस जीवनको आनन्द किन लिदिन। अब हेर यो पनि एउटा दु:खको र व्यर्थ कै कुरो हो।

मित्र र परिवारबाट शक्ति पाइन्छ

९एक जना भन्दा दुइजना मानिस राम्रो हो। जब दुइ जना मिलेर सँगै काम गर्छन् भने जुन काम गर्छन् त्यसमा अधिक लाभ पाउँदछन्।

१०यदि एक जना लड़े अर्कोले उठाउँदछ। तर कसैको लागि पनि एक्लो रहन राम्रो होइन, किनकि जब त्यो लड़छ उसलाई सहायता गर्ने त्यहाँ कोही अर्को हुने छैन।

११यदि दुइजना एक साथ सुते त्यहाँ तातो हुनेछ, तर एक्लो सुत्ने मानिस तातिंदैन।

१२एक्लो मानिसलाई शत्रुले हराउँन सक्छ, तर त्यही शत्रुले दुइजनालाई हराउँन सक्दैन, अनि तीन जनाको शक्ति त अझै धेरै हुँदछ। ती एउटा यस्तो डोरी जस्तो हुन्छन्, जो तीन पोयाले बाटिएको हुन्छ। त्यसलाई चुँड़ाउन कठिन पर्छ।

मानिस शासक र प्रसिध्दि

१३एक जना गरीब तर बुद्धिमान युवा शासक, एउटा बृद्ध तथा मूर्ख राजाभन्दा असल हुन्छ। त्यो बृद्ध राजाले चेताउनी हरूमा ध्यान दिंदैन। १४हुन सक्छ त्यो युवा शासक त्यस राज्यमा गरीब भएर जन्मेको होस् र हुनसक्छ उ जेलबाट छुटेर देशमा शासन गर्न आएको होस्। १५तर मैले यस जीवनमा देखेको छु र जान्दछु, मानिसहरू त्यस दोस्रा युवा शासकलाई नै मान्ने छन् र उही नयाँ राजा बन्ने छ। १६धेरै जना त्यस युवकका पछि लाग्नेछन्। तर पछि गएर ती मानिसहरूले उसलाई पनि मन पराउने छैनन् र यी सब पनि व्यर्थै हुन्। यो पनि त्यही हावालाई पक्रडने प्रयास जस्तै हो।

भाकल गर्नमा होशियार

५ परमेश्वरको उपासना गर्न जाँदा खुबै होशियार रहू। अज्ञानीहरूले जस्तो परमेश्वरलाई बली चढ़ाउनु भन्दा उनको आज्ञा मान्नु धेरै राम्रो हो अज्ञानीहरू प्राय: खराब काम गर्ने गर्छन् र के गर्दैछन् त्यो पनि जान्दैनन्। २परमेश्वरसित प्रतिज्ञा गर्ने बेलामा होशियार होऊ। परमेश्वरसित प्रतिज्ञाहरू गर्नमा हतार नगर। परमेश्वर स्वर्गमा हुनुहुन्छ र तिमी पृथ्वीमा छौ। यसकारण तिमीले परमेश्वरसंग एकदमै कम बोल्नु पर्छ। यो उखान साँचो छ: ३धेरै चिन्ता गर्नाले खराब सपना देखिन्छ। र धेरै बोल्नाले मूर्ख कुरा उपजन्छ।

४यदि तिमीले परमेश्वरसंग कुनै कुराको प्रतिज्ञा गर्छौ भने पुरा गर्नमा दिलो नगर। परमेश्वर मूर्ख मानिसहरूसंग खुशी हुनुहुन्न। तिमीले परमेश्वरलाई जुन कुरो चढ़ाउँने प्रतिज्ञा गरेका छौ त्यो चढ़ाऊ। ५बरू कुनै भाकलै नगर्नु राम्रो हो तर भाकल गरेर पूरा नगर्नु राम्रो होइन। ६यसर्थ तिम्रो आफ्नै शब्दहरूले आफैलाई पापमा पतन नगरावोस पूजाहारीलाई* नभन, "मैले जे कुरा भनें त्यसको अर्थ यो होइन!" तिमीले यसो गर्‍यौ भने परमेश्वर* तिम्रा शब्दहरूमा रिसाउनुहुनेछ, जुन कुराको निम्ति तिमीले कर्म गरेका छौ ती सबै नष्ट पारिदिनु हुनेछ। ७धेरै सपनाहरू देख्नाले र शेखी गर्नाले व्यर्थको कुराहरूमा डोहर्‍याउँछ। तिमीले परमेश्वरलाई आदर गर्नुपर्छ।

प्रत्येक शासकको माथि शासक हुन्छन्

८कतिपय देशहरूमा तिमीले यस्ता दीन-हीन मानिसहरू देख्छौ जसलाई कठोर मेहनत गर्न वाध्य गरिन्छ। तिमी बुझ्न सक्छौ कि गरीबहरू प्रति यस्तो व्यवहार राम्रो होइन। यो गरीबहरूको अधिकारको विरुद्ध ठहरिन्छ। तर अचम्म नमान। जो शासकले ती मानिसहरूलाई काम गर्न वाध्य तुल्याउँछन् तिनलाई वाध्य तुल्याउने अर्को शासक पनि हुन्छन्। अनि अझै अर्को एक शासक पनि हुन्छ, जसले यी दुवै शासकहरूलाई काम गर्न वाध्य गराउँछन्। ९यति हुँदाहुँदै पनि कुनै खेती गर्न योग्य भूमिमा एउटा राजा हुनु देशको निम्ति लाभदायक हो। राजा पनि अन्तमा: एउटा दास नै हो।

धनले आनन्द किन्न सकिंदैन

१०जसले धनलाई प्रेम गर्छ त्यो आफूसित भएको धनले कहिल्यै सन्तुष्ट हुँदैन। जसले धनलाई प्रेम गर्छ,

---

पूजाहारीलाई हकर हुलाकी अथवा समाचारवाहक।

परमेश्वर न्यायधीश।

धेरै भन्दा धेरै धन प्राप्त गरे पनि उसको मन कहिल्यै
अघाउँदैन। यसकारण धन पनि व्यर्थै हो।
११कसैसित जति धेरै धन हुन्छ, उसलाई खर्च
गर्नको निम्ति त्यति नै धेरै साथीहरू हुन्छन्। यसकारण
त्यस धनी मानिसलाई वास्तवमा प्राप्त केही हुने होइन्।
उसले आफ्नो धनलाई मात्र हेरिबस्न सक्छ। १२जसले
सारा दिन कड़ा मेहनत गर्छ, ऊ घर गएर चैन साथ
सुत्न सक्छ। उसलाई खान कम छ कि धेरै छ केही
खाँचो पर्दैन। तर धनी मानिस आफ्नो धनको चिन्तामा
नै डुबिरहन्छ र सुत्नसम्म पनि सक्दैन्।
१३मैले यस जीवनमा धेरै दुःखको कुरो घटेको
देखेको छु। मानिसले भविष्यको लागि धन सञ्चय
गर्छन् तर त्यसले नोक्सानी पुर्‍याउँछ। १४अनि केही
नराम्रो घटना घट्छ र उसको सबै कुरा जान्छ र त्यस
मानिससित आफ्नो छोरालाई दिने पनि केही रहँदैन।

हामी खाली हात आँउछौ र खाली हातै जान्छौ

१५एक मानिस आफ्नो आमाको गर्भबाट खाली हात
आँउछ। जब त्यस मानिसको मृत्यु हुँन्छ, उ आफूसित
केही नलिई सबै कुरा यही छोड़ेर जाँदछ। सम्पत्ति
थुपार्न उसले कठोर परिश्रम गर्दछ तर जब मर्छ उ
आफूसित केही लिएर जान सक्दैन। १६यो बड़ा
दुःखको कुरो हो। यस संसारलाई उसले त्यसरी नै
छोड्नु पर्छ जसरी उ आएको थियो। यसकारण 'हावालाई
पक्रडने कोशिश" गर्नाले के पाउन सक्छ? १७उसले
यदि केही पाँउछ भने त्यो हो दुःख र शोकले भरेको
दिन! त्यसैले आखिरमा ऊ हताश, रोगी र रिसाहा
बन्दछ।

आफ्नो जीवनको कर्ममा रमाऊ

१८मैले त यो देखें कि मानिसले जे गर्न सक्छ त्यो
सबैभन्दा असल रहेछ खान, पिऊन र जुन काम उसले
यस धरतीमा आफ्नो छोटो जीवनमा गर्छ त्यसमा आनन्द
लिन्छ। परमेश्वरले यिनै केही दिनहरू दिनुभएको छ
बस् यहि तिम्रो र उसको हो।
१९यदि परमेश्वरले कसैलाई धन, सम्पत्ति र ती
कुराहरूको आनन्द लिने शक्ति दिनुभएको छ भने उसले
तिनको आनन्द लिन पर्छ। आफूसित जे जस्तो छ
त्यसलाई स्वीकार गर्नुपर्छ र परमेश्वरबाट उपहार स्वरूप
पाएको आफ्नो काममा आनन्द मनाउनु पर्छ। २०त्यसो
भए त्यस्ता मानिसले कहिल्ये पनि जीवन छोटो छ भनी
सोच्दैन। किन कि परमेश्वरले त्यस्तालाई त्यस्तै काममा
लगाई राख्नुहुन्छ, जुन काम गर्नमा उसको रूचि हुँदछ।

धनबाट प्रसन्नता पाईंदैन

६ मैले जीवनमा अर्को कुरो पनि देखेकोछु जुन
उचित होइन। धेरै मानिसहरूले यसको अनुभव
गरेका छन्। २त्यस मानिससित चाँहिंदो कुराहरू हुन्छन्
र जति चाहन्छ त्यो पनि पाउँदछ। तर परमेश्वरले
उसलाई ती कुराहरूको भोग गर्न दिनुहुन्न। कोही अर्कै
आइपुग्छ र ती सबै थोकहरू खोसेर लैजान्छ। यो खुबै
खराब र व्यर्थ कुरो हो।
३एकजना मानिस लामो समयसम्म बाच्छ अनि
उसका एक सय नानीहरू हुन्छन्। तर यदि त्यो मानिस
ती असल कुराहरूसित सन्तुष्ट नभए अनि उसको
मृत्युपछि उसलाई सम्झना गर्ने कोही नभए, म त भन्छु
कि त्यस मानिस भन्दा तुहेको बालकको भाग्य असल
हुन्छ। ४त्यस बालकलाई कुनै नाम नदिई उसलाई
एउटा अँध्यारो खाड़लमा पुरिन्छ। ५त्यसता बालकले
कहिल्यै सूर्य देख्दैन र केही कुरो पनी जान्दैन। तर
त्यस मानिसको भाग्य! जसलाई परमेश्वरले दिएका
कुराहरूको आनन्द कहिल्यै लिएन। त्योभन्दा त त्यस
बालकले बड़ी चैन र शान्ति पाउँदछ। ६त्यस्ता मानिसहरू
दुई हजार वर्ष बाँच्न सक्छन तर यदि तिनीहरूले
जीवनमा आनन्द लिन नसके, त्यो राम्रो हो र हरेक
मानिस अन्तमा त्यही ठाउँमा जान्छ।
७एउटा मानिसले निरन्तर काम गरिनै रहन्छ किन?
किन कि उसलाई आफ्नो इच्छा पूरा गर्नु छ। तर उ
सन्तुष्ट चाँहि कहिल्यै हुँदैन। ८त्यस प्रकारले एक
बुद्धिमान मानिस पनि एक मूर्ख मानिस भन्दा धेरै राम्रो
होइन। यस्तो दीन-हीन मनुष्य हुनुमा पनि के फायदा
हुनसक्छ? ९एकोहोरो लागि रहनुमाभन्दा आफूसित जो
छ त्यसैमा सन्तोष हुनु राम्रो हो। सधैं धेरै खोजिरहनु
व्यर्थ हो। यो पनि हावालाई पक्रडन खोज्नु जस्तै हो।
१०जे जति भइरहेको छ त्यो भूतकालमा नै वर्णन
गरिसकेको छ कोही, मानिसहरूले तिनीहरू भन्दा
बलियोलाई विरोध गर्न सक्दैन। ११यसकारण ज्यादा
बोल्नु व्यर्थ हो। १२कसले जान्दछ मनुष्यको छोटो
जीवनमा उसको लागि यस भूमिमा सबैभन्दा राम्रो के
छ? उसको जीवन त छायाँ जस्तो हराईहाल्छ। यस
संसारमा भोली के हुन्छ भनी कुनै मानिसले भन्नसक्दैन।

बुद्धि र शिक्षाको सूची

७ एउटा असल नाम हुनु सुगन्धित अत्तर भन्दा राम्रो
हो। मृत्यु दिवस जन्म दिन भन्दा उत्तम हो।
२भोजको घरमा जानु भन्दा मलामी जानु असल हो।
किन कि सबै एक दिन मर्नै पर्छ अनि हरेक जीवित
प्राणीले यो सम्झनु पर्छ।
३हाँसो भन्दा शोक र सुर्ता राम्रो हो किनकि जब
हाम्रो अनुहारमा विषाद छाँउछ तब हाम्रो हृदय कञ्चन
बन्छ।
४ज्ञानीले सधैँ मृत्युबारे सोंच्छ तर मूर्खले रमाइला
दिनहरू सम्झन्छ। ५मूर्खबाट प्रशंसित हुनुभन्दा ज्ञानीबाट
निन्दित हुनु धेरै राम्रो।

६मूर्खहरूको हाँसो त बेकार हुन्छ जस्तो काँढ़ाको आगो बालेर भाँडा तताउँछ।

७घुसले ज्ञानी मानिस भ्रष्ट हुन्छ अनि पैसाको उपहारले उसको हृदयलाई बिगारिदिन्छ। ८शुरू गरेको भन्दा अन्त गरेकै राम्रोहो अहंकारी को अधीरनमा बन्नुभन्दा नम्र र धीरज भएकै राम्रो।

९छिटै रीसाउने काम नगर, किनकि रीसाहा बन्नु मूर्खता हो। १०नभन, “बितेका दिनहरूमा के भयो। तब चीजहरू अझ राम्रा थिए।” यस्तो प्रश्न गर्नु ज्ञानको कुरो होइन। ११जसरी धनी हुनु राम्रो हो त्यसरी नै ज्ञान हुनु पनि राम्रो हो। विवेक ती जो कोही जीउनेहरूको निम्ति श्रेष्ठता हो। १२धनी हुनु जसरी नै ज्ञानी हुनु राम्रो। जीउँदो मानिसको लागि ज्ञान लाभदायक हो।

१३परमेश्वरद्धारा सृजित वस्तुहरू हेर। यदि परमेश्वरले केही कुरा बाङ्गो बनाउनु भएको छ भने तिमीले त्यसलाई सोझो बनाउन सक्ने छैनौ। १४जब जीवन उत्तम छ भने त्यसबाट आनन्द लेऊ। तर जीवन कठिन छ भने याद गर परमेश्वरले हामीलाई कठिन समय पनि दिन्छन् र असल समय पनि दिन्छन्। अनि भोलि के हुन्छ त्यो कसैले जान्दैन।

मानिस साँच्चै असल हुँदैनन्

१५आफ्नो छोटो जीवनमा मैले सबैथोक देखेको छु। मैले देखेको छु राम्रा मानिस उमेरमा नै मर्छन् र मैले देखेको छु दुष्ट मानिस लामो आयु बाँच्छन्। १६-१७यसकारण आफैलाई किन मार्छौ? साह्रै राम्रो पनि नबन। साह्रै खराब पनि नबन। अनि साह्रै बुद्धिमानी पनि नबन, साह्रै मुर्ख पनि नबन। समय नपुगी किन मर्छौ?

१८अलिकति यस्तो बन, अलिकति उस्तो। परमेश्वरका अनुयायीहरूले पनि केही राम्रो काम गर्छन् केही नराम्रो। १९ज्ञानले मानिसलाई शक्ति दिन्छ, एउटा ज्ञानी मानिस शहरभित्र दशजना शासकहरू भन्दा शक्तिशाली हुन्छ। २०वास्तवमा यस संसारमा कोही असल मानिस छैन जसले असल कुरा मात्र गर्छ र दुष्ट काम कहिले गर्दैन।

२१मानिसहरूले भनेका सबै कुरा नसुन तिम्रो आफ्नै नोकरले पनि तिमी बारे नराम्रो कुरा गर्नसक्छ। २२अनि तिमी जान्दछौ, तिमी आफैले पनि अरूहरूका बारेमा नराम्रो कुरा गरेका छौ।

२३यी सबै कुराको बारेमा मैले आफ्नो बुद्धि र विचार लगाएँ। म साँच्चिकै बुद्धिमान बन्न खोजेँ तर त्यो असम्भव थियो। २४किन म बुझ्न सक्दिन आखिर कुरो त्यही छ। जस्तो त्यो छ! कसैलाई पनि यो बुझ्न कठिन छ। २५साँचो ज्ञान पाउन मैले ठूलो परिश्रम र गहिरो अध्ययन गरें, हरेक कुराको कारण पत्तो लाउने चेष्टा गरें तर मैले जानें के? मैले यतिनै जाने कि दुष्ट बन्नु मूर्खता हो र मूर्ख व्यवहार गर्नु पागलपन हो।

२६मैले यो पनि देखे कि कतिपय स्त्रीहरू धराप जस्तै खतरनाक हुन्छन्। तिनका हृदय जाल जस्ता र तिनका पाखुरा साङ्ला जस्ता हुन्छन्। त्यस्ता स्त्रीहरूका फन्दामा पर्नुभन्दा मर्नु निको। परमेश्वरका अनुयायी त्यस्ता स्त्रीहरूदेखि भाग्छन्। तर पापी तिनको फन्दामा पर्छ।

२७उपदेशक भन्छन् “मैले यी सब प्रश्नहरू एक साथ राखेँ अनि तिनीहरूको उत्तर खोजी गरें। २८उत्तर अझै खोजिरहेकोछु तर यति चाँहि जाने कि हजारमा एकजना साँचो पुरुष मैले पाएँ, तर साँचो नारी एउटै पनि पाइन।

२९अर्को एउटा कुरो पनि बुझेँ परमेश्वरले मनुष्यलाई राम्रो बनाउनु भएको थियो। तर मानिसहरू आफैले अनेकौं छलहरू बनाए।

बुद्धि र शक्ति

८ ज्ञानी मानिस जस्तो को छ? कसले वस्तुहरूको अर्थ लगाउनु सक्छ? ज्ञानले चिन्तित अनुहारलाई खुशीमा बदल्न सक्छ।

२म भन्छु, तिमीले सधैं राजाको आज्ञा पालन गर्नुपर्छ। किनकि तिमीले परमेश्वलाई त्यसो गर्ने वचन दिएका छौ। ३यस विषयमा चिन्तित नहोऊ। जब उहाँले तिमीलाई पठाउनु हुन्छ उहाँलाई छोड़िदेऊ। मामला मन नपर्ने भए पनि ढिलो नगर, किनकि राजाले उसको इच्छानुसार आज्ञा गर्नुहुन्छ। ४आज्ञा दिनु राजाको अधिकार हो। अनि यसो गर, उसो गर भनेर उनलाई कसैले भन्न सक्दैन। ५राजाको आज्ञा पालन जसले गर्छ उ सुरक्षित रहन्छ। तर बुद्धिमानीले यसो गर्दा उचित समय जान्दछ, अनि उचित कुरो कहिले गर्ने त्यो पनि जान्दछ।

६त्यहाँ धेरै कष्टहरू भए तापनि मानिससित प्रत्येक कुरा गर्ने सही समय र सही मार्ग छ। ७उसलाई थाहा हुदैन भविष्यमा के हुने हो, किन कि भविष्यमा के हुने हो उसलाई कसैले भन्न सक्दैन।

८कसैले पनि हावालाई आज्ञा दिन अथवा नियन्त्रित गर्न सक्दैन, आफ्नो मृत्यु रोक्ने शक्ति कसैको छैन। युद्धको समयमा एउटा सिपाहीलाई आफ्नो ठाउँ छोड़ेर आफूले भनेको ठाँउमा जाने स्वतन्त्र हुँदैन। त्यसरी नै यदि कसैले पापहरू गर्छ भने त्यो पापले उसलाई रक्षा गर्न सक्तैन।

९मैले यी सब कुराहरू देखें। यस संसारमा घट्ने सब कुराको बारेमा मैले खुबै गंभीरता पूर्वक सोचें र देखें कि मानिस अरूमाथि शासन गर्ने शक्ति पाउन सदा संघर्ष गरिरहन्छन् र मानिसलाई कष्ट दिइरहन्छन्।

१०मैले दुष्ट मानिसहरूको सजि-सजाउ र विशाल शवयात्रा देखेँ। देह दफन-क्रिया पछि घर फर्कन लागेका मलामीहरूले त्यस दुष्ट मानिसको गुणगान गरेको पनि सुनेँ। यस्तो त्यसै शहरमा हुनेगर्छ, जहाँ त्यस दुष्ट मानिसले धेरै किसिमको खराब कामहरू गरेको हुनछ। त्यो पनि अर्थहीन नै हो।

न्याय, पुरस्कार र दण्ड:

११कहिले काहीँ मानिसहरूले खराब काम गर्छन् त्यसको लागि उसलाई चाँड़ै दण्ड दिइँदैन। तिनले विस्तार-विस्तार दण्ड पाउँदै जान्छन्। त्यसैले गर्दा अरूहरू पनि खराब काम गर्न हिच्किचाउँदैनन्।

१२एउटा पापीले सयौँ पाप-कर्म गरोस् उसको आयु पनि लामै होस्। तर म यो जान्दछु, परमेश्वरको सम्मान गर्नु असल हो। १३खराब मानिसहरूले परमेश्वरको सम्मान गर्दैनन्। त्यसैले त्यस्ता मानिसहरूले वास्तवमा राम्रो कुराहरू पाउँदैनन्। त्यस्ता कुकर्मीहरू लामो समय सम्म बाँच्दैनन्। घाम अस्ताउने समयको छाया झैं लामो हुँदैन। १४यो धरतीमा अर्को कुरो पनि छ जुन म ठिक ठान्दिन। दुष्ट मानिसलाई दुष्ट कुराहरूनै घट्नु पर्थ्यो अनि असल मानिसलाई असल कुरानै। तर कहिले काहीँ असल मानिसलाई दुष्ट कुराहरू घट्छ, र दुष्ट मानिसलाई असल कुराहरू। यो गल्ती भएको जस्तो लाग्छ। १५यसैकारण मैले निश्चिय गरे जीवनको आनन्द लिनु सबैभन्दा महत्वपूर्ण कुरो रहेछ। किन? किनकि यस जीवनमा एउटा मानिसले सबभन्दा राम्रो काम गर्नसक्छ, त्यो हो खानु, पिउनु र जीवनको आनन्द लिनु। यसले कमसेकम मानिसलाई यस भूमि उसको जीवन कालमा परमेश्वरले गर्नु भनी जो कठीन काम दिनुभएको छ त्यसको आनन्द लिनामा सहायता मिल्छ।

परमेश्वरका सबै काम हामी बुझ्न सक्दैनौं

१६यस जीवनमा मानिसहरूले गरेका काम मैले ध्यान पूर्वक अध्यान गरें। मैले देखें मानिसहरू अति नै व्यस्त छन्। ती रात दिन काम गर्छन र प्राय: सुत्दैनन् पनि। १७परमेश्वरले गरेका थुप्रै कामहरू पनि मैले देखें। अनि परमेश्वरले जति काम यस भुमिमा गर्नुभयो त्यो मानिसहरूले बुझ्न सक्दैनन्। तिनीहरूले बुझ्न जति कोशिश गरून बुझ्दैनन कुनै ज्ञानीले परमेश्वरको काम म बुझ्छु भने पनि त्यो साँचो होइन। ती सब कुरा कसैले बुझ्न सक्दैनन्।

मृत्यु असल हुन्छ?

९ मैले यी सबै कुराहरू खुबै ध्यानपूर्वक सोचें र देखे भला र ज्ञानी मानिसहरूसित जे घट्छ अनि जुन काम तिनीहरू गर्छन् त्यसको नियन्त्रण परमेश्वरले गर्नुहुन्छ। मानिसहरू जान्दैनन् कि तिनले प्रेम पाँउछन् कि घृणा तिनीहरू जान्दैनन् कि भोलि के हुन्छ।

२तर एउटा कुरो यस्तो छ जुन प्रत्येकमाथि परिआउँछ हामी सबै मर्छौं। मृत्यु असल मानिसलाई पनि आउँछ, दुष्ट मानिसलाई पनि, मृत्यु पवित्र मानिसलाई पनि आँउछ र जो अपवित्र छ उसलाई पनि आउँछ। मृत्यु बलि चढ़ाउनेलाई पनि आउँछ नचढ़ाउनेलाई पनि आउँछ। असल मानिस पनि एउटा पापी जस्तै मर्दछ। परमेश्वरसंग विशेष प्रतिज्ञा गर्ने मानिस पनि, प्रतिज्ञा नगर्ने मानिस जस्तै मर्छ।

३यस जीवनमा जति पनि घटना घट्छ त्यसमा सबै भन्दा नराम्रो कुरो हो कि सबैको अन्त एकै प्रकारले हुन्छ। साथै यो पनि खुबै नराम्रो कुरो हो, कि मानिसहरू सधैँ खराब र मूर्ख बिचारमा डुबिरहन्छन्, अनि त्यस्ता बिचारले मृत्युतिर लैजाँन्छ। ४प्रत्येक जीवित मानिसले विश्वास गर्छन कि एउटा मरेको सिंह भन्दा जिउँदो कुकुर असल हो।

५जिउँदा मानिसहरू जान्दछन् कि उनीहरू एक दिन मर्नै पर्छ। तर मरेकाहरूले केही जान्दैन्न। मरेकाहरूले कुनै पुरस्कार पनि पाउने होइनन्। मानिसहरूले तिनलाई भूलिहाल्छन्। ६कुनै मानिस मरेपछि उसको प्रेम, घृणा, ईर्ष्या सब समाप्त हुन्छ। मृत मानिसले संसारमा जे सुकै भइरहोस त्यसको कुनै भाग लिने होइन। लिन सकिञ्जेल जीवनको आनन्द लेऊ।

७अब जाऊ अनि आफ्नो खाना खाऊ र आनन्द मनााऊ। दाखमध खाऊ र खुश होऊ। तिमीहरूले यति गर्न परमेश्वरबाट अनुमति छ। ८राम्रो लगाउ र तिम्रो टाउकोमा, सुगन्धित तेल लगाउ। ९तिम्रो पत्नीसंग जीवनको सुख-भोग गर, जसलाई तिमी प्रेम गर्छौ यो संसारमा परमेश्वरले तिमीलाई छोटो जीवन दिनुभएकोछ। यो तिम्रो भाग हो। यसर्थ यस जीवनमा गर्नुपर्ने काममा आनन्द उपभोग गर। १०हर समय गर्नको लागि तिमी सित काम छ, त्यसलाई तिमी जति राम्रोसित गर्नसक्छौ गर। चिहानमा त कुनै कामै हुँदैन। त्यहाँ न त चिन्तानै हुन्छ न ज्ञान, न विवेक नै। अनि मृत्युको त्यस ठाँउमा। हामी सबै त जाँदैछौं।

हामी के पो गर्न सक्छौं र? सौभाग्य? दुर्भाग्य?

११यो जीवनमा मैले त्यो चाँड़ै दगुर्नेले सधैं दौड़मा जितेको देखेको छैन् शक्तिशाली सेनाले नै युद्ध सधैं जित्दैन, महान ज्ञानी मानिसले आफ्नो कमाई सधैं खान पाँउदैन, ज्ञानी मानिसले सधैं सम्पत्ति पाँउदैन; अनि विवेकशील मानिसले सधै प्रशंसा पाउँदैन जुन उसले पाउनु पर्थ्यो। समय र अवसर प्रत्येकका निम्ति आँउछ।

१२कसैले जान्दैन, यसपछि उसलाई के हुन्छ, उ त जालमा परेको माछा जस्तौ हो माछाले जान्दैन उसलाई के हुने हो। उ त पाशोमा परेको चरो जस्तौ हो चराले

जान्दैन उसलाई के हुने हो। यस्तो प्रकारले मानिसलाई
पनि भाग्यले फसाँउछ जो उसमाथि अचानक आइपर्छ।

विवेकको शक्ति

१३मानिसले जीवनमा विवेकपूर्ण काम गरेको पनि
मैले देखेको छु। अनि त्यो मलाई खुबै महत्वपूर्ण
लागेको छ। १४एउटा सानो शहर थियो जहाँ थोरै
मानिसहरू बस्थे। एक जना ठूला राजाले त्यस शहरमा
आक्रमण गर्न शहरका चारैतिर आफ्ना सेना तैनात गरे।
१५तर त्यो शहरमा एकजना ज्ञानी मानिस बस्थे उनी
गरीब थिए। आफ्नो शहर बचाउन उनले आफ्नो ज्ञान
प्रयोग गरे। जब शहरमा आपत्ति टऱ्यो मानिसहरूले
गरीब मानिसलाई पनि भुले। १६तर म अझै पनि
भन्छु, बल भन्दा बुद्धि श्रेष्ठ हो। ती मानिसहरूले
गरीब मानिसको ज्ञानको बारेमा भुले अनि उनले भनेका
कुराहरू सुन्न छोड़े।

१७ज्ञानीले शान्तसित बोलेका थोरै शब्द मूर्ख शासकले
चिच्च्याएको शब्दभन्दा धेरै राम्रो।

१८ज्ञान युद्धको हात हतियार भन्दा धेरै असल हो।
तर मूर्खले थुप्रै असल कुराहरूलाई नष्ट गर्दछ।

१० मरेका थोरै झिंगाले उत्तम सुगन्धलाई पनि
दुर्गन्धिपूर्ण बनाउँदछन्। यसरी नै सानो मूर्खताले
सम्पूर्ण बुद्धि र सम्मान नष्ट गर्दछ।

२ज्ञानीको विचारले उसलाई ठिक बाटोमा हिंड़ाउँदछ।
तर मूर्खको विचारले उसलाई गलत बाटोमा हिड़ाउँदछ।
३मूर्ख बाटोमा हिड़दाखेरि पनि आफ्नो मूर्खता दर्शाउँदछ
र हरेकले उ मूर्ख हो भन्ने कुरा जान्दछन्।

४मालिक रिसाए भन्दैमा आफ्नो काम नछोड़। यदि
तिमी शान्त र सहायक बनिरह्यौ भने तिमीले ठूला-ठूला
गल्तीहरू सुधार्न सक्ने छौ।

५यहाँ केही भिन्नै कुराहरू पनि छन् जुन मैले
आफ्नो जीवनमा देखेको छु। अनि यो न्याय संगत पनि
छैन। यो त्यस्तो भूल हो जुन शासकहरूबाट हुन्छ।
६मूर्खहरूलाई महत्वपूर्ण ओहोदा दिइन्छ, जहाँ धनी
मानिसहरूले यस्ता काम पाउंछन् जसको कुनै महत्व
हुँदैन। ७नोकर बन्नु पर्नेहरू घोड़ामा चढ़ेर हिंड़ेको पनि
देखेको छु, जहाँ शासक बन्नु पर्नेहरू नोकर जस्ता भई
तिनैका छेउछाऊ पैदलै हिंड़िरहेका हुन्छन्।

हरेक काम जोखिमपूर्ण हुन्छ

८आफूले खनेको खाड़लमा आफै पर्न सक्छन।
पर्खाल भत्काउनेलाई साँपले डस्न पनि सक्छ। ९ढुङ्गाहरू
त्यो मानिसमाथि झर्ने सक्छ जसले त्यसलाई चलाउँछ
अनि जसले रूख काटेर ढाल्छ उसलाई चोट लाग्न
सक्छ। १०तर बुद्धिले हर काम सुगम हुँन्छ। भुत्ते
छुरीले काट्न कठीन पर्छ। तर कसैले छुरीलाई उध्याएर
काटे त्यही सजिलो काम हुँन्छ ज्ञान त्यस्तै हो।

११लट्ठ्याउन अघिनै साँपले डस्यो भने सपेरालाई
केही फाइदा हुँदैन।

१२ज्ञानीका शब्दहरूले प्रशंसित तुल्याउँछन्, परन्तु
मूर्खका शब्दहरूले विनाश गराउँछन। १३मूर्ख मानिसले
मूर्खताबाट कुरा थाल्छ अन्तमा पागल कुरामा टुग्याउँदछ।
१४मूर्खले धेरै कुराहरू गर्छ तर कसैलाई पनि थाहा
हुदैन कि भविष्यमा के घट्छ। कसैले पनि भन्न सक्दैन
भविष्यमा हुनेवाला छ। १५एउटा मूर्ख आफ्नै घरको
बाटो पत्ता लाउनमा साह्रै बुद्ध बनिनु सवछ, यसर्थ
जुनकाम गर्ने चेष्टा गर्छ त्यसले उसलाई थकित बनाउँछ।

कामको मूल्य

१६देशको निम्ति यो खुबै खराब हो जुन देशको
राजा बालक जस्तो छ। अनि कुनै देशको निम्ति पनि
उत्तिकै खराब छ यो जहाँको राजा सारा समय खानैमा
व्यस्त रहन्छ। १७तर जुन देशको राजा एउटा महान
परिवारबाट आएको हुन्छ त्यस देशलाई खुबै असल
हुन्छ। अनि भूमिलाई पनि फाइदा हुन्छ जब ती
शासकहरूले ज्यादा खाँदैन अथवा मतुवा हुँदैनन्।

१८अल्छेको घरमा पानी चुर्इन थाल्छ र टाल्दै
नटाली सबै छाना झर्छ। १९मानिस भोजनमा आनन्द
लिन्छन् अनि दाखरसले जीवन अझै आनन्दित बनाउँछ।
तर धनले नै सबै समस्या सुल्झाउँदछ।

निन्दा

२०राजाको निन्दा नगर अनि महानुभाव र सम्पन्न
मानिसहरूको बारेमा पनि निन्दा नगर। चाहे तिमी
आफ्नो घरमा एक्लै किन नहोऊ, नराम्रो कुरै नगर।
किन? किन कि कुनै एउटा सानो चरो उड़ेर गएर
तिमीले भनेका सबै कुरा तिनीहरूलाई सुनाइदेला।

निर्धिक बनी भविष्यको सामना गर

११ विभिन्न धन्दाहरूका कुराहरूमा पैसा लगाओ
बिस्तारै त्यसले फाइदा* ल्याउँछ।

२जो कुरा तिमीसित छ त्यसलाई थुप्रै काममा
लगाऊ। बाँडचुड़ गर। तिमी जान्दैनौ यस भूमिमा
कहिले के घटन सक्छ।

३कति कुरा यस्ता छन् जस बारे तिमी निश्चिन्त रहन
सक्छौ। बादल पानीले पूर्ण छ भने धरतीमा वर्षा हुन्छ।
एउटा रूख उत्तरपट्टि दशिण पट्टि, जता ढले पनि त्यही
तेर्सिरहन्छ।

४तर कति कुरा यस्ता हुन्छन्, जसको निम्ति निश्चिन्त
रहन सक्दैनौ। तिमीले अवसर छोप्नु पर्छ। कसैले ठीक
मौसम पर्खि बसे उसले कहिल्यै बिउ छर्न सक्दैन।

खर्चा … फाइदा साहित्यक रूपले, तिम्रो रोटी पानी माथि
फ्याकि देऊ अनि धेरै दिनहरू पछि यो तिमीले पाउँने छौ।

अनि कोहीले हर बादल बर्षन्छ नै भनी डराए उसले आफ्नो अन्न उठाउनै सक्दैन।

५तिमी जान्दैनौ हावा कुन ठाउँमा बहन्छ यस्तै प्रकाले तिमी जान्दैनौ कसरी एउटा आमाको गर्भमा एउटा नानीले सास फेर्छ। त्यसरी नै सबै थोकका सृज्क परमेश्वरका कामलाई तिमी जान्दैनौ।*

६यसकारण बिहानै बिऊ छर्न शुरू गर र साँझमा तिम्रो काम नरोक। तिमीलाई थाहा हुँदैन पहिले छरे अथवा पछि छरेको अथवा दुवै कामहरूमा सफलता पाउँछौ।

७उज्यालो आनन्दमय हुन्छ, अनि यो जीउँनको लागि असल हो। ८तिम्रो आयु जतिसुकै लामो रहोस्, जीवनको हरेक दिन आनन्द पूर्वक बिताऊ। तर याद राख, तिमी मर्छौ। अनि जति लामो समय तिमी बाँच्छौ मरे पछि त्यो भन्दा लामो तिम्रो समय बिन्छ प्रत्येक कुरा जे घट्नेछ त्यो व्यर्थ हुन्छ।

उमेर छँदै परमेश्वरको सेवा गर

९यसकारण हे युवा-युवतीहरू हो जबसम्मा तिमीहरू जवान हुँदै आनन्द मनाऊ। जो मनले भन्छ त्यही गर। प्रसन्न रहौ। जो तिमीहरूको इच्छा छ त्यही गर। तर याद राख, तिमीहरूको प्रत्येक कर्म अनुसार परमेश्वरले न्याय गर्नेछन्। १०रिसले तिमीलाई वशमा नराखोस् अनि शरीरले पाप गर्न नलगाओस् किनभने युवा अवस्था व्यर्थको हुन्छ।

बुढ़ेसकालको समस्या

१२ सानै उमेरदेखि आफ्ना सृष्टिकर्त्ताको स्मरण गर। बुढ़ेसकाल आउन अघि समय नै उनलाई संझ। उमेर ढले पछि। मैले मेरो जीवन खेर फालें।" भन्नु नपरोस्।

२सानै उमेरदेखि आफ्ना सृष्टिकर्त्ताको स्मरण गर। जब सूर्य, चन्द्र र ताराहरू तिमीलाई अँध्यारो लाग्दछ जब एउटा आँधी पछि अर्को आँधी आए जस्तो घरि-घरि आपत आइपर्दछ। त्यसभन्दा अघि नै परमेश्वरलाई सम्झ। ३त्यसबेला तिम्रा पाखुराहरू कमजोर बन्छन्। तिम्रा पाउहरू लुला र बाङ्गा बन्छन्। तिम्रा दाँतहरू झर्छन् र तिमी आफ्नो खाना समेत चबाएर खान नसक्ने हुन्छौ। आँखाले सफासित देख्दैनौ। ४तिमी कान नसुन्ने हुन्छौ।। बाटोका हल्ला खल्ला तिमी सुन्नसक्ने छैनौ। अन्न पिधिरहेको जाँतो पनि तिमीलाई शान्त लाग्छ। स्त्रीहरूले गाएको तिमीले सुन्न सक्ने छैनौ। बिहान एउटा चरा समेतले तिमीलाई बिउँझाइदिन्छ किनकि तिमी सुत्नै पनि सक्दैनौ।

५डाँड़ाहरू देखि तिमीलाई डर लाग्छ। बाटोका स-साना ढुङ्गा देखि पनि लडछु कि भन्ने डर लाग्छ। तिम्रा केशहरू बदामका फुल जस्तै सेतै हुन्छन्। हिड़दा खेरी एउटा फटेंग्राले जस्तै तिमीले आफूलाई घिसार्छौ। तिम्रो बाच्ने* इच्छा पनि हुँदैन, अनि त तिमी आफ्नो सदाको घरमा जानेछौ। अनि तिम्रा शरीरलाई दफन गर्न लैजाने मलामीहरू बाटोमा थुप्रने छन्।

मृत्यु

६चाँदीको तार चुँड़िन अघि र सुनको कचौरा फुटाइन अघि, माटोको गाग्री इनारमा फुट्नु अघि अनि पाङग्रो जलाशयमा झर्नु पहिल्यै जब तिमीहरू युवास्थामा छौ तिम्रा सृष्टिकर्त्तालाई याद गर।

७तिम्रो शरीर माटोबाट बनिएको हो। मरेपछि पनि माटामै फर्कन्छ। तर आत्मा जुन परमेश्वरबाट आयो मरेपछि त्यो आत्मा परमेश्वरकहाँ जानेछ।

८सब थोक व्यर्थ छ। उपदेशक भन्छन् यी सब समयको बरबादी मात्र हो।

निष्कर्ष

९उपदेशक खुबै ज्ञानी थिए। उनले मानिसहरूलाई शिक्षा दिन आफ्नो ज्ञानको उपयोग गरे। उपदेशकले खुबै सावधानीसित अध्यायन गरे र धेरै शक्तिहरूलाई सम्पादन गरे। १०उचित शब्दको लागि उपदेशकले ठूलो परिश्रम गरे। अनि उनले ती शिक्षाहरू लेखे जुन सत्य र भरोसापूर्ण छन्।

११ज्ञानी मानिसको शब्दहरू छरिता सिर्कना जस्ता हुन्छन् जसको उपयोग मानिसहरू पशुहरूलाई ठीक बाटोमा हिडाउन गर्छन्। ती शिक्षाहरू दह्रिलो प्रकारले ठोकेको काँटीहरू झैं हुन्छन् ती एउटा गोठालाबाट आउँछन्। १२यसर्थ मेरा छोरा-छोरीहरू हो। ती उपदेशहरू पढ़। तर अरू किताबहरू देखि सतर्क रहौ। मानिसहरू किताब लेखिनै रहन्छन् र धेरै पढ़ाइले तिमीलाई थकित बनाउँछ।

१३अब, किताबमा लेखिएका ती सबै कुराहरूबाट हामी के सिक्छौ त? सबभन्दा महत्वपूर्ण कुरो हो परमेश्वरलाई आदर गर र उहाँको आज्ञा मान। १४किनकि मानिसहरू जे गर्छन ती सब परमेश्वर जानुहुन्छ गुप्त कुरा समेत उहाँ जानुहुन्छ। सबै राम्रा कुरा नराम्रा उहाँ जानुहुन्छ। मानिसले गरेको प्रत्येक कर्मको उहाँ न्याय गर्नुहुन्छ।

तिमीलाई जान्दैनौ … प्रत्येक कुरा अथवा, "तिमी जान्दैनौ कसरी श्वास एउटा बालक भित्र उसको आमाको गर्भमा हुदा पसिजान्छ, तिमी पनि जानदछौ परमेश्वरको हुन् जसले यी सबै कुराहरू हुन लगाउँछ।"

बाच्ने इच्छ् अथवा 'भोक" वा भोगको इच्छा" यहाँ हिब्रुको अर्थ निकाल्नु गाहो छ।